

A GLOBÁLIS VILÁGGAZDASÁG GLOBÁLIS PROBLÉMÁK - NÉPESEDÉSI VISZONYOK

A NÉPESSÉGGROBBANÁS ÉS AZ AZT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

- Természetes népességnövekedés: a születések és halálozások száma
- Korábban a történelemben a népességnövekedés oka:
- Az élelemtermelés növekedése: csökkent a halálozások száma
- Az élelemtermelést befolyásoló tényezők: gazdasági fejlettség, éghajlati változások, járványok, háborúk
- Példák: kis jégkorszak: XVII. század
- Pestis: 1347. Európa

NÉPESSÉGGROBBANÁSOK A TÖRTÉNELEMBEN

- Neolitikus forradalom: Kr. e. 7000-8000
- XI-XII.század:Európa – a földművelés technikájának fejlődése – köv.: hospesmozgalom
- XVIII.század: az ipari forradalom következménye: mezőgazdaság fejlődése . vetésforgó, trágyázás, stb.
- Ezzel párhuzamosan: új jelenségek: higiénia fejlődése, egészségügyi ellátás, csatornázás, stb.
- XIX. század: mindez elterjedté válik
- Köv.: urbanizáció, emigráció
- Nyugat-Európa: a születések számának a csökkenése megkezdődött (születésszabályozás)

A NÉPESSÉGGROBBANÁS A XX. SZÁZAD VÉGÉN

- Latin-Amerika, Afrika, India: ma zajlik a népességgrobbanás
- Ezek: nem fejlett területek –de: a világgazdasági kapcsolatok és az orvosi ellátás javulása miatt itt is népességnövekedés

A NÉPESSÉGGROBBANÁS KÖVETKEZMÉNYEI

- Urbanizáció
- Kivándorlásra nincs lehetőség
- Migráció: fordított, mint a XIX.században – a fejletlen területekről vándorolnak a fejlettek felé
- A fejlett országok próbálják korlátozni a bevándorlást
- Fejletlen régiók: éhínségek, nyomor, háborúk
- Népességnövekedés, szegénység, élelmezési válság.
- A népességnövekedés szociokulturális háttere.
- A népességnövekedés ideológiai háttere (*szokások, hagyományok, vallási nézetek-hiedelmek*).
- Az analfabetizmus és a túlnépesedés kölcsönhatása.
- Kísérletek a népességnövekedés szabályozására: Kína –sikeres – India: vallási okokból lehetetlen
- Az AIDS gazdasági és társadalmi következményei az afrikai kontinensen.
- Átlagéletkor a „*harmadik világban*”.
- Megoldás: az elmaradott régiók fejlesztése

A NÉPESEDÉSI KILÁTÁSOK

- Fejlett társadalmak: elöregedés
- Harmadik világ: népességnövekedés – köv.:
- A Föld eltartóképességének a határán vagyunk

GLOBÁLIS PROBLÉMÁK – TERMÉSZET ÉS TÁRSADALOM

GLOBÁLIS PROBLÉMÁK

- 1992. ENSZ-konferencia: Rio de Janeiro: a fenntartható fejlődés kérdése
- a jelen szükségleteit úgy kell kielégíteni, hogy az ne veszélyeztesse az emberiség jövőjét
- jelmondat: Think global, act local
- össze kell fogni a problémák megoldására, de minden ember személy szerint is felelős
- a problémák minden kontinensre, országra, de az egyes emberre is kihatnak

KÖRNYEZETKÁRODODÁS

- A gazdasági növekedés és a fenntartható fejlődés összeegyeztetésének nehézségei.
- a környezettudatos életmód fontossága

- Látható és láthatatlan szennyezések (gázok, gőzök, olajszennyeződés, egyéb vegyipari melléktermékek, radioaktivitás).
- A környezetszennyezés forrásai és formái (a levegő, a víz, a talaj károsodása).
- Az oxigénkészlet veszélyeztetettsége –oka:
- a trópusi esőerdők pusztulása
- az éghajlatváltozás oka: az ipari termelés és a tömegközlekedés által kibocsátott légszennyezés – következménye:
- szélsőséges jelenségek
- az óceánok vízszintje megemelkedik
- ózonpajzs sérülése, Atlantisz feletti ózonlyuk növekedése, üvegházhatás
- erdőirtás köv.: talajerózió, talajpusztulás – a művelhető földterület csökkenése
- Az ivóvízkészlet veszélyeztetettsége: a vízkészlet csökkenése + szennyezettsége
- tengerek szennyezettsége: kőolajszállító hajók balesetei
- a növekvő energiaigény következménye: atomenergia felhasználása
- Katasztrófák: 1986. Csernobil
- egyéb probléma: az elhasználadott nukleáris fűtőelemek biztonságos tárolása
- A hulladék elhelyezésének problémája (veszélyes hulladékok).
- A hulladék újrafelhasználásának feltételei (szelektív hulladékgyűjtés, korszerű technológia).
- A nemzetközi összefogás lehetőségei és nehézségei.
- A zöldek mozgalma; környezetvédő szervezetek (céljaik, tevékenységük, eszközeik).
- A zöld mozgalmak nemzetközi kapcsolatai, szervezetei (pl. zöld frakció az Európai Parlamentben vagy a Green Peace mozgalom)

GAZDAGOK ÉS SZEGÉNYEK

- Centrum –Periféria kapcsolat:
- A periféria elmaradott, de: a fejlődése csak a centrum támogatásával lehetséges
- Észak Dél
- Északi régió: Európa, Amerika, Ausztrália – a a világ jövedelmének 4/5-ével rendelkeznek, de a világ lakosságának 1/4-ét sem adja
- Uralja a világgazdaságot
- Déli régió: A gyarmati múlt öröksége.
- Különbségek a „harmadik világ” országai között: a „kis tigrisek” felzárkóztak
- A többi ország: eladósodás - adósságcsapda
- Polgárháborúk, háborúk, nemzeti, etnikai és vallási konfliktusok, terrorizmus – diktatórikus berendezkedés.
- Népeség-növekedés, szegénység, élelmezési válság.
- Az oktatás és egészségügy fejlesztésének nehézségei (analfabetizmus, szakemberhiány, ivóvízhiány, védőoltások hiánya, AIDS stb.).
- Szegénység és természeti tényezők.
- Nemzetközi összefogás: a segélyszervezetek tevékenysége, szociális programok.
- Adósságválság – megoldási kísérletek.
- Kivándorlás, menekültkérdés; a migráció problémája: megingathatja Nyugat-Európa szociális ellátórendszerét, etnikai ellentétek

Megoldás: nemzetközi együttműködés, a gazdagabb országok felelősségvállalása!!!!!!!!!!!!!!